

Posudek konzultanta na rigorózní práci Jitky Zikmundové "Disciplinární delikty příslušníků bezpečnostního sboru"

Předložená rigorózní práce o rozsahu 171 stran je rozčleněna do 13 částí, včetně úvodu a závěru. Ve druhé části (po stručném úvodu) autorka především uvádí definici správního deliktu, podává přehled možných členění správních deliktů a místo správních disciplinárních deliktů mezi správními delikty. Třetí část je věnována stručnému nástinu vývoje právní úpravy kázeňských deliktů příslušníků některých bezpečnostních sborů. Pro potřeby bližšího členění této části práce autorka užívá nepříliš vhodné pojmy - Předchůdci dnešních policistů, Předchůdci dnešní vězeňské služby a celníků. Zda tím mínila právní předchůdce, autorka neuvádí. Čtvrtá část charakterizuje služební poměr (obecně i příslušníků bezpečnostních sborů), rozebírá znaky služebního poměru tak, jak je uvádí některá literatura, a zařazuje mezi tyto znaky též uplatňování disciplinární odpovědnosti. V páté části autorka pod Nadpisem "Pojmové znaky kázeňského přestupku" věnuje pozornost protiprávnosti, materiálnímu znaku kázeňského přestupku a znakům skutkové podstaty. Šestá část pojednává o zániku odpovědnosti za kázeňský přestupek, sedmá o jednání, které má znaky přestupku a jehož potrestání je v pravomoci služebních funkcionářů. Osmá část je věnována kázeňským trestům, včetně trestů za jednání, které má znaky přestupku, další (velmi rozsáhlá) část rozebírá jednotlivé důvody pro uložení trestu odnětí služební hodnosti. Desátá část se zmiňuje o institutu kázeňské odměny. V jedenácté části se autorka zamýšlí nad otázkou, zda uplatňování odpovědnosti za kázeňský přestupek naplňuje znaky "trestné činu a trestního obvinění" ve smyslu Evropské úmluvy o ochraně práv a základních svobod, včetně problému s aplikací zásady ne bis in idem. V závěru jsou shrnuty dílčí závěry z jednotlivých částí rigorózní práce. Práce je doplněna přílohou, kterou tvoří Etický kodex Policie České republiky.

Autorka se zvolila závažné a aktuální téma. Hlavním přínosem práce je rozbor znaků kázeňského přestupku a důvodů pro uložení trestu odnětí služební hodnosti. Zajímavé jsou též postřehy z praktické aplikace ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zaměřené v práci zejména na příslušníky Policie ČR a problémy spojené s touto aplikací. Autorka pracuje s literaturou i judikaturou (zejména Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu), prameny řádně cituje.

Autorce je však třeba vytknout závažné formální nedostatky práce. V důsledku nedostatečné kontroly došlo k přehození částí textu, takže orientace v tomto textu je velmi obtížná. Také korektura textu je nebyla provedena řádně, v práci je velké množství překlepů, chybějících čárek, formulace některých odstavců a vět je na hranici srozumitelnosti (viz dále). K tomu lze ještě dodat, že v práci autorka používá značné množství neprávnických formulací a lidových výrazů, které rozhodně nepatří do prací tohoto typu (např. řešit příslušníky, provinily příslušník, rovnou se vztahoval, přestupkové jednání, nepoužitelný příslušník apod.).

Systematika práce v zásadě vyhovuje, v 8. části není vhodné zařazení bodu 8.2. o řízení o uložení trestu za kázeňský přestupek (navíc se v tomto bodu autorka procesními otázkami vůbec nezabývá, pod tímto nápisem rozebírá hlediska pro uložení trestu). Text v některých částech není logicky uspořádán, nejsou dostatečně rozlišeny příčiny a důsledky určitých jevů, obecná východiska nebo závěry jsou obsaženy v textu pojednávajícím o speciálním problému. Autorka často uvádí názory z literatury, závěry vyplývající z judikatury, aniž by k nim vyjádřila vlastní názor.

K jednotlivým připomínkám a námitkám:

- str. 17 - kázeňský přestupek není vymezen dostatečně, chybí vyjádření podstaty disciplinární odpovědnosti,
- str. 27 - není zcela vysvětlen vztah pojmů veřejný zaměstnanec, zaměstnanecký poměr, státní služba,
- str. 32 - o povaze práv a povinností nevypovídá kogentnost právní úpravy, ale spíše jejich charakter a obsah,
- tamtéž (a odkaz č. 59) - vyvozuje autorka ze změny právní úpravy závěr, že dnes zrušení služebního poměru trestem je?
- tamtéž (ad 4) - nemusí se řídit individuálními rozkazy?
- str. 41 an. - z textu není zřejmé, zda se okolnosti vylučující protiprávnost podle autorky uplatňují i v disciplinární odpovědnosti, v případě, že ano, jaké je právní zdůvodnění,
- str. 44 - "exkurs z teorie obecné části správního práva",
- str. 45, 4. odstavec- v důsledku nesprávné formulace je posunut význam, text není logicky uspořádán, poslední věta měla být zařazena jinak,
- str. 49 - uprostřed textu o oprávněném použití zbraně se objevuje nekonzistentně oprávnění zastavit dopravní prostředek. Autorka uvádí "...nemohou vůbec zadržet (přinutit k zastavení) k zastavení dopravní prostředek ..."!
- str. 51, 2. odst. - autorka zde zřejmě míní právní následky neuposlechnutí (neplnění) rozkazu, 3. odst. - co znamená "někde mezi"?
- str. 54 - nejde o jakoukoli škodlivost, ale o společenskou škodlivost, "škodlivost jako nebezpečnost pro společnost"? "Právě způsobilost ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru je materiálním znakem"?
- str. 58 an. - je naplnění znaků skutkové podstaty několika druhů správních deliktů souběhem? Co znamená "posloupnost pomocí speciality a subsidiarity"?
- str. 61 - uzavírá autorka tuto partii konstatováním, že nelze zároveň spáchat disciplinární delikt a přestupek (resp. jiný správní delikt) a že tedy nemůže být uložena sankce za oba typy deliktů?
- str. 64 - partie o nesplnění rozkazu se opakuje (str. 5+),
- str. 67 - není srozumitelný 2. odst. Není jasné, co rozumí autorka potřebou přihlásit se proklamativně k etickým hodnotám. Domnívá se snad, že etický výkon služebních povinností je podmíněn tlakem hromadných sdělovacích prostředků? Je porušení pravidel Etického kodexu Policie ČR kázeňským přestupkem?
- str. 69 - součástí služební disciplíny je služební slib?"
- str. 66 - obsahově se prolíná s objektivní stránkou deliktu,
- str. 71 - uvedení trestněprávního rozlišování má význam, pokud by autorka aplikovala závěry na problematiku kázeňských přestupků,
- str. 72 - jaký význam pro posuzování objektivní stránky má uvedený judikát NSS?
- str. 74 - "bezúhonnost v oblasti trestní zachovalosti"?
- str. 75 - Jak souvisí podmínky zdravotní, osobnostní a fyzické způsobilosti se služebním slibem? Přičitatelnost není přičetnost!!
- str. 76 - do stavu nepřičetnosti se může osoba dostat požitím alkoholických nápojů nebo jiných návykových látek. Není zřejmý závěr autorky ve 2. odst. a teze ve 3. odst.
- str. 78 - příslušníci se prokazatelně podpisem seznamují?
- str. 81 - spácháním kázeňského přestupku vzniká vztah mezi pachatelem a vedoucím příslušníkem?
- str. 82 - chybná formulace poslední věty
- str. 84 - "propadlé lhůty"??? (na mnoha dalších místech)

- str. 85 - chybná interpretace v posledním odstavci. Sankci lze vykonat před nabytím právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena?
- str. 86 - závěr autorky o tom, že v objektivní a subjektivní lhůtě stačí vydat rozhodnutí a oznámit jej, je v rozporu s převažující judikaturou i s teorií.
- str. 88 - "konečná účinnost zákona"?
- str. 89 - služební funkcionář zahájí řízení o kázeňském přestupku a zároveň řízení zastaví?
- str. 90 - jde v případě § 10 odst. 1 písm. a) přestupkového zákona o částečnou hmotněprávní exempci?
- str. 97 - vyvozuje autorka z toho, že "§ 51 odst. 1 kogentně určil, že pokuta se ukládá ve výši, kterou pro přestupek stanoví zvláštní právní předpis", že musí být uložena v maximální výši?
- str. 98 - jak souvisí zásada legitimního očekávání se stanovením výše pokuty zákonem?
- str. 109 - bagatelní jednání by zřejmě nenaplnilo materiální stránku deliktu,
- str. 127 - důvody uvedené v 9.3 a v 9.4. se prolínají, poslední odstavec je nejasný
- str. 144 - zodpovězení otázky, zda kázeňský přestupek naplňuje znaky "trestního obvinění, trestného činu" ve smyslu EÚLP není plané, protože v případě kladné odpovědi by se na řízení o něm vztahovaly záruky práva na spravedlivý proces
- str. 160 - služební funkcionář postupuje na základě zásady legality a oportunity?
- str. 161 - opatřování důkazních prostředků je mimo pravomoc služebního funkcionáře?

Přes uvedené připomínky lze práci doporučit k ústní obhajobě. Její úspěšnost pak bude záviset zejména na tom, jak bude autorka reagovat na výše uvedené problémy.

V Praze dne 11. 10. 2010

JUDr. H. Prášková, CSc.